

POSTUPANJE DRŽAVNOG ODVJETNIŠTVA PROTIV POČINITELJA KAZNENIH DJELA RATNIH ZLOČINA POČINJENIH NA ŠIREM VUKOVARSKOM PODRUČJU

Državno odvjetništvo kontinuirano radi na otkrivanju i procesuiranju počinitelja kaznenih djela ratnih zločina počinjenih tijekom Domovinskog rata, pa nastoji zajedno sa drugim nadležnim tijelima prikupiti dokaze koji upućuju na krivnju počinitelja, procesuirati počinitelje ratnih zločina i na širem području Vukovara, simbolu stradanja u Domovinskom ratu, mjestu posebnog domovinskog pijeteta.

Državno odvjetništvo često objavljuje podatke o poduzetim radnjama u pojedinim predmetima ratnih zločina na svojoj mrežnoj stranici. Posljednje objedinjeno izvješće o postupcima protiv počinitelja ratnih zločina na širem vukovarskom području objavljeni su na mrežnoj stranici Državnog odvjetništva Republike Hrvatske 14. studenoga 2018.

Radi potpunog informiranja javnosti o radu i postupcima koje vodi, Državno odvjetništvo Republike Hrvatske u nastavku prikazuje ažurirane podatke sa stanjem na dan 10. studenog 2020.

Izvješće je koncipirano prema stadijima kaznenog postupka i sadrži podatke samo o onim postupcima u kojima je došlo do promjene od posljednjeg izvješća iz studenoga 2018. godine. Stoga su u ovom izvješću navedeni oni predmeti u kojima su istrage ili optuženja pokrenute nakon 15. studenoga 2018. te predmeti o kojima je već izviješteno u studenom 2018. godine u kojima je u međuvremenu došlo do promjena.

Kazneni postupci zbog kaznenih djela ratnih zločina počinjenih na širem području Vukovara vođeni su ili se još uvijek vode pred Županijskim sudom u Osijeku i Županijskim sudom u Vukovaru, Specijalnim sudom za ratne zločine u Beogradu te pred Međunarodnim kaznenim sudom za bivšu Jugoslaviju u Den Haag-u.

I. KAZNENI POSTUPCI U NADLEŽNOSTI ŽUPANIJSKIH DRŽAVNIH ODVJETNIŠTAVA U OSIJEKU I VUKOVARU

1.1. ISTRAGE

1.1.1. Nove istrage (poslije 14. studenog 2018.)

i) Ratni zločin na području grada Vukovara

Županijsko državno odvjetništvo u Osijeku donijelo je 16. kolovoza 2019. rješenje o provođenju istrage protiv S. T. i Z. V. zbog postojanja osnovane sumnje da bi u razdoblju od 24. do 25. lipnja 1995., u Vukovaru, prvookrivljenik Z. V. kao zapovjednik Obavještajnog odsjeka 11. korpusa Vojske Republike Srpske Krajine (VRSK), a drugookrivljenik S. T. kao pripadnik Obavještajnog odsjeka 11. korpusa VRSK, nakon što su djelatnici UNIKOM-a iz Osijeka, D. P., I. K. i F. I. obavljajući

svoje poslove na odlagalištu otpada, u neposrednoj blizini naselja Nemetin zarobljeni i od strane pripadnika Obavještajnog centra 11. korpusa VRSK N.T. i njegovog vozača R. V. odvezeni u vojarnu u Vukovar gdje su im predani, zajedno s više nepoznatih pripadnika Obavještajnog odsjeka 11. korpusa VRSK, odveli ih u jednu kuću na području Vukovara i zatvorili, gdje su ih dva dana ispitivali i grubo fizički zlostavljali, nakon čega su I. K. i D. P. odvedeni u zatvor u Dalj, dok se F. I. gubi svaki trag, a drugookrivljenik S. T. od točno neutvrđenog dana tijekom rujna 1995. do 22. ožujka 1996., u Vukovaru, držao zatočenog gardistu A. P. oko četiri mjeseca u podrumu kuće J. R. te ga svakodnevno s grupom nepoznatih vojnika ispitivao, psihički i fizički zlostavljao i premlaćivao na način da su ga tukli šakama i policijskim pendrecima po cijelom tijelu, štapovima po glavi, mučili ga udarima struje spajajući ga na poljski telefon s induktorom, lupali ga po ušima zatvorenim dlanovima, udarali čizmama po tijelu od kojih udaraca mu je slomljeno pet rebara te mu je izbijeno više zubi, izglednjivali ga i uskraćivali mu vodu, da bi ga nakon toga u siječnju 1996. godine odveli u kuću T. S. na kojoj nije bilo prozora, a gdje je držan zatočen, bez grijanja, sve do razmjene 22. ožujka 1996.

U ovom kaznenom predmetu, nakon što su prikupljeni svi dostupni dokazi, istraga je u prekidu od 1. srpnja 2020. u odnosu na okrivljene S. T. i Z. V. zbog njihove nedostupnosti.

ii) Ratni zločin na području Veleprometa i gradske četvrti Sajmište

Županijsko državno odvjetništvo u Osijeku donijelo je 11. studenoga 2019. rješenje o provođenju istrage protiv R. Ž., M. Đ., S. K. i Z. D. zbog postojanja osnovane sumnje da bi tijekom prosinca 1991. u Vukovaru, na području Veleprometa i u obiteljskoj kući u ulici Nad prugom br. 10 (prije Dušana Vergaša 10), koju su za smještaj svojih pripadnika koristili dobrovoljci paravojne postrojbe "Leva Supoderica", fizički i psihički zlostavljali I. R., S. K. i N. V., zajedno sa ostalim nepoznatim pripadnicima TO "Leva Supoderica".

iii) Ratni zločin na području grada Vukovara - Velepromet

Rješenjem od 12. ožujka 2020. Županijsko državno odvjetništvo u Osijeku pokrenulo je istragu protiv D. H. zbog postojanja osnovane sumnje na počinjenje kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva na način da bi 21. studenoga 1991., u Vukovaru, nakon što su udružene snage JNA i paravojnih formacija lokalnih pobunjenika i dobrovoljaca iz Srbije slomile otpor branitelja Vukovara i okupirale ga, kao pripadnik srpskih paravojnih formacija zajedno sa S. C. i još dvojicom nepoznatih pripadnika navedenih formacija, na "Veleprometu", u kojem su nakon pada Vukovara bili zatočeni civili i pripadnici hrvatskih oružanih snaga, gdje su mnogi od njih bili mučeni i ubijani, zlostavljao maloljetnog S. R. (1975.), a kada je on ostao ležati na tlu, ubadali ga vojničkim bajunetama i na taj način ga lišili života, dok njegovo tijelo do danas nije pronađeno.

Budući da je D. H. državljanin Republike Hrvatske i Kanade gdje i prebiva protiv njega je Uredu S.I.R.E.N.E. dostavljen europski uhidbeni nalog i raspisana tjeratica. D. H. je uhićen u Londonu 16. ožujka 2020. gdje se nalazi u ekstradicijskom pritvoru i u tijeku je postupak njegovog izručenja pred nadležnim tijelima Ujedinjenog Kraljevstva.

iv) Ratni zločin na području poljoprivrednog dobra Ovčara

Županijsko državno odvjetništvo u Osijeku donijelo je 9. listopada 2020. rješenje o provođenju istrage protiv V. K. i D. DJ. zbog postojanja osnovane sumnje da bi u poslijepodnevnim i večernjim satima 20. studenoga 1991. na poljoprivrednom dobru Ovčara, pokraj Vukovara, kao pripadnici TO Negoslavci, zajedno s drugim pripadnicima srpskih paravojnih postrojbi, sudjelovali u tjelesnom ozljeđivanju zarobljenika i nečovječnom postupanju na način kojim se vrijeđa njihovo dostojanstvo, pa su tako zajedno s drugim nepoznatim pripadnicima srpskih paravojnih postrojbi formirali špalir, kroz koji je bilo primorano proći od izlaska iz autobusa do ulaska u hangar najmanje 200 zarobljenika, među kojima su bili i V. Š., S. G., Ž. K., D. B., Z. N., V. K., koje su svi zajedno tukli kundacima pušaka, drvenim palicama, šipkama, štakama, rukama i nogama po različitim dijelovima njihovih tijela, pri čemu ih je prvookrivljeni V. K. udario palicom i rukama, a drugookrivljeni D. DJ. ih udario puškom i s njom ih gurao prema hangaru.

Istraga u tom kaznenom predmetu proširena je rješenjem od 6. studenoga 2020. i na M. Đ. zbog postojanja osnovane sumnje da bi 20. studenoga 1991., u poslijepodnevnim satima, na poljoprivrednom dobru Ovčara, pokraj Vukovara, zajedno s drugim pripadnicima srpskih paravojnih postrojbi sudjelovao u tjelesnom ozljeđivanju zarobljenika i nečovječnom postupanju na način kojim se vrijeđa njihovo dostojanstvo tako da je; nakon što je u hangar uvedeno najmanje 200 zarobljenika koji su po izlasku iz autobusa do ulaska u hangar bili primorani proći kroz formirani špalir, pri čemu su ih pripadnici TO i drugih srpskih paravojnih postrojbi zajedno tukli kundacima pušaka, drvenim palicama, šipkama, štakama, rukama i nogama po različitim dijelovima njihovih tijela, što se nastavilo i u hangaru; ušao i on u hangar i prišao jednom od zarobljenika koji je stajao uz zid te ga tukao crnom plastičnom vodovodnom cijevi po leđima.

v) Ratni zločin počinjen na području Tovarnika

Rješenjem od 16. listopada 2019. Županijsko državno odvjetništvo u Osijeku pokrenulo je istragu protiv Ž. K., M. S., D. S. i S. S. zbog postojanja osnovane sumnje da bi početkom listopada 1991. godine, u Tovarniku, nakon okupacije mjesta od strane tzv. JNA i paravojnih postrojbi, u improviziranom zatvoru, kao pripadnici paravojnih postrojbi prilikom ispitivanja u najmanje deset navrata, zarobljenog pripadnika 204. vukovarske brigade D. N. tukli tako da ga je drugookrivljenik M. S. udario drvenom palicom, trećeokrivljenik D. S. i četvrtookrivljenik S. S. udarali nogama na kojima su imali obuvene vojničke čizme i šakama po cijelom tijelu, a prvookrivljenik Ž. K. mu na leđa spojio žice struje zadajući mu elektroudare, i tom su mu prilikom nanijeli prijelom rebara, odnosno ozljede teške naravi.

1.1.2. Ažurirani podaci u odnosu na ranije pokrenute istrage (prije 14. studenog 2019.)

i) Ratni zločin na Ovčari i u gradskoj četvrti Sajmište

Rješenjem od 12. travnja 2018. Županijsko državno odvjetništvo u Osijeku pokrenulo je istragu protiv okrivljenog S. P. zbog postojanja osnovane sumnje da bi

od početka listopada pa do kraja studenoga 1991. godine, nakon što su pripadnici JNA i dugih navedenih srpskih paravojnih postrojbi djelomično okupirali grad Vukovar zauzevši gradsku četvrt Sajmište, ulazio u kuće i podrume te iz njih izvodio civile nesrpske nacionalnosti, zlostavljao ih i ubijao. Istim rješenjem S. P. se stavlja na teret i da bi u poslijepodnevnim i večernjim satima 20. studenoga do ranih jutarnjih sati 21. studenoga 1991. na poljoprivrednom dobru Ovčara, pored Vukovara; nakon što su prethodno od strane JNA u vukovarskoj bolnici zarobljeni pripadnici Zbora narodne garde, Ministarstva unutarnjih poslova, dragovoljni pripadnici hrvatskih oružanih snaga te manji broj civila, bolesnika i ranjenika te po odobrenju zapovjednika Operativne grupe Jug bivše JNA pukovnika M. M. predani pripadnicima srpskih paravojnih formacija Teritorijalne obrane Vukovar i „Leva Supoderica“, pa autobusima iz vukovarske bolnice odvezeni najprije u vojarnu JNA, a potom na Ovčaru; zajedno s pripadnicima navedenih srpskih paravojnih formacija sudjelovao u zlostavljanju i ubijanju zarobljenika, na koji način je usmrćeno najmanje 200 osoba. Istraga u odnosu na okrivljenog S. P. je prekinuta rješenjem od 5. travnja 2019. njegove nedostupnosti.

Istraga u tom kaznenom predmetu proširena je rješenjem od 18. rujna 2018. i na okrivljenog N. D. zbog postojanja osnovane sumnje da bi u ranim večernjim satima 20. studenoga 1991. na poljoprivrednom dobru Ovčara, iz hangara u kojem se nalazilo najmanje 200 zarobljenika izveo ranjenog pripadnika 204. vukovarske brigade D. K., kojeg je od ranije poznao, uz prijetnju oružjem odveo ga 15 do 20 metara od hangara u blizinu jame, koja je prethodno služila kao rov za topničko oruđe te ispalio u njega tri hica iz vatrenog oružja i na taj način ga usmratio, a tijelo D. K. do danas nije pronađeno.

Županijsko državno odvjetništvo u Osijeku je 2. listopada 2019. protiv okrivljenog N. D. podiglo optužnicu, koja je potvrđena te je stavljen prijedlog za suđenje u odsutnosti.

ii) Ratni zločin rušenjem crkve "Svih svetih" u Erdutu

Županijsko državno odvjetništvo u Osijeku donijelo je 14. lipnja 2018. rješenje o provođenju istrage protiv okrivljenih B. H., J. G. i D. J. zbog postojanja osnovane sumnje da bi 25. rujna 1991. u Erdutu, tijekom oružane agresije bivše JNA i različitih paravojnih formacija iz Srbije te naoružanih paravojnih postrojbi dijela lokalnog srpskog stanovništva na ustavnopravni poredak Republike Hrvatske, vojnim vozilom došli pred katoličku crkvu "Svih svetih" izgrađenu tijekom 19. stoljeća, iz vozila iznijeli veću količinu eksploziva i rasporedili ga po unutrašnjosti crkve, pripremili ga za detoniranje i aktivirali ga s odgodom eksplozije, nakon čega su žurno napustili crkvu, ušli u vozilo i udaljili se, da bi odmah potom uslijedila snažna eksplozija uslijed koje je crkva "Svih svetih" gotovo u potpunosti uništena.

Protiv okrivljenih J. G. i D. J. je, nakon završene istrage, 29. srpnja 2019. podignuta optužnica zbog kaznenog djela protiv čovječnosti i međunarodnog prava – uništavanje kulturnih i povijesnih spomenika, iz čl. 130. st. 1. OKZ RH. Protiv okrivljenog B. H. istraga je obustavljena 17. prosinca 2018. zbog smrti okrivljenika.

iii) Ratni zločin u Antinu

Istraga Županijskog državnog odvjetništva u Osijeku od 8. studenog 2011. protiv okrivljenog D. P. zbog kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz članka 120. Osnovnog krivičnog zakona Republike Hrvatske u vezi s člankom 28. istog Zakona (zapovjedna odgovornost), kojim je najmanje 26 civila usmrćeno, a više teško ranjeno obustavljena je rješenjem od 3. travnja 2019., jer je okrivljenik preminuo.

1.2. OPTUŽNICE

1.2.1. Nove optužnice (poslije 14. studenog 2018.)

i) Ratni zločin počinjen na području četvrti Sajmište

Županijsko državno odvjetništvo u Osijeku je 1. ožujka 2019. podiglo optužnicu pred Županijskim sudom u Osijeku protiv okrivljenih M. I. i V. V. zbog počinjenja kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz članka 120. OKZRH kojom se okrivljenom M. I. tereti da je 22. rujna 1991. u Vukovaru, tijekom oružane agresije JNA i neprijateljskih paravojnih formacija na grad, nakon što su navedene snage zauzele vukovarsko naselje Petrovu goru i dijelove naselja Sajmište, kao pripadnik TO Petrova gora, sudjelovao u protuzakonitom lišavanju slobode i zlostavljanju civila nesrpske nacionalnosti koji su odvedeni iz njihovih kuća u okupiranom dijelu grada i zatočeni u podrumu jedne kuće, odakle su odvođeni u štab TO Petrova gora u Ulici Svetozara Markovića na ispitivanje, u ovom štabu prilikom ispitivanja tukao I. P. te mu prijetio stavljanjem velikog noža pod vrat, a pri izlasku iz prostorije snažno ga šakom udario u glavu te tijekom ispitivanja zlostavljao Z. M. stavivši mu omču užeta oko vrata koju je stezao sve dok ovaj ne bi počeo gubiti svijest, pa ga srušio na tlo i nogama obuvenim u vojničke čizme udario po glavi i cijelom tijelu te gazio po njemu, a okrivljenom V. V. se stavlja na teret da je kao pripadnik TO Petrova gora, zajedno s drugim pripadnicima TO Petrova gora sudjelovao u nezakonitim uhićenjima i zlostavljanju civila nesrpske nacionalnosti koji su se nalazili na okupiranom području, odvodio ih iz kuća i držao zatočene, pa je tako nakon što su M. G. i njegov sin M. G. nezakonito lišeni slobode i prisilno odvedeni iz kuće, te im naložio da stanu ispred kuće na Negoslavačkom putu licem okrenuti, a s rukama na leđima, pa izvadio pištolj i simulirajući strijeljanje iz njega ispalio više hitaca oko njihovih glava i tijela, što su prihvatili i ostali i pridružili mu se u pucanju iz svog oružja ispaljujući hlice oko glava i tijela imenovanih oštećenika.

ii) Ratni zločin na Ovčari i u gradskoj četvrti Sajmište

Rješenjem od 5. studenoga 2018. Županijsko državno odvjetništvo u Osijeku pokrenulo je istragu protiv okrivljenog N. S. zbog postojanja osnovane sumnje na počinjenje kaznenog djela ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika iz čl. 122. OKZ RH na način da bi 21. studenoga 1991. u Vukovaru, nakon što su udružene snage JNA i paravojnih formacija lokalnih pobunjenika i dobrovoljaca iz Srbije slomile otpor branitelja Vukovara i okupirale ga, kao pripadnik paravojne formacije "Leva Supoderica" zajedno s još nekoliko pripadnika navedene postrojbe, iz prostorija na "Veleprometu", u kojoj su nakon pada Vukovara bili zatočeni civili i pripadnici hrvatskih oružanih snaga, gdje su mnogi od njih teško zlostavljani i ubijani, s istim ciljem izveo zarobljenog pripadnika Prve gardijske brigade HV-a V. K., odveo ga u kuću u Vukovaru, Stanka Opsenice 10 gdje se nalazilo još petnaestak naoružanih

osoba s četničkim obilježjima, nakon čega su svi zajedno više sati zlostavljali i izživljavali se nad V. K. nanijevši mu velike patnje i teške tjelesne ozljede.

Nakon dovršene istrage protiv okrivljenog N. S. je 22. listopada 2019. podignuta optužnica zbog naprijed navedenog kaznenog djela, koju je potvrdilo optužno vijeće Županijskog suda u Osijeku 22. travnja 2020. te se očekuje zakazivanje rasprave.

1.2.2. Ažurirani podaci u odnosu na ranije podignute optužnice

i) Ratni zločin na Veleprometu

Optužnicom Županijskog državnog odvjetništva u Vukovaru od 12. veljače 2007. optužen je okrivljeni J. R. zbog kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz članka 120. OKZRH, da je nakon okupacije grada Vukovara u krugu poduzeća Velepromet usmrtio jednog civila.

U ovom kaznenom predmetu je Županijski sud u Osijeku 21. svibnja 2020. u odnosu na okrivljenog J. R., nakon prekvalifikacije djela, donio odbijajuću presudu primjenom Zakona o općem oprost.

ii) Ratni zločin u Lovasu

Zbog ratnih zločina počinjenih u Lovasu podignute su dvije optužnice, i to od 19. prosinca 1994. i 1. listopada 2004. kojima je optuženo 18 okrivljenika Lj. D., M. D., M. R., Ž. K., Ž. B., I. K., O. T., R. T., Z. T., M. T., M. R., M. V., D. G., Đ. P., I. V., S. Z., M. R., M. V. U odnosu na šest okrivljenika postupak je obustavljen zbog smrti ili prekvalifikacija na oružanu pobunu, slijedom čega se postupak trenutno vodi protiv dvanaest okrivljenika.

Protiv okrivljenika nedostupnih pravosudnim tijelima Republike Hrvatske, na temelju Sporazuma s Tužilaštvom za ratne zločine Republike Srbije podaci iz spisa dostavljeni su na razmatranje radi poduzimanja kaznenog progona u Republici Srbiji.

Ažurirani podaci o tijeku kaznenog postupka pred pravosudnim tijelima Republike Srbije izloženi su u nastavku pod točkom 2.

iii) Ratni zločin u Čakovcima, Oroliku i Svinjarevcima

Povodom optužnice Županijskog državnog odvjetništva u Vukovaru od 18. travnja 2002. Županijski sud u Osijeku je 29. srpnja 2020. donio osuđujuću presudu protiv okrivljenog R. B. kojom je okrivljenika osudio na kaznu zatvora u trajanju od 12 godina, dok je u protiv okrivljenog D. Đ. optužba odbijena na temelju Zakona o općem oprost. Okrivljenike se optužnicom teretilo da su tijekom studenoga 1991. godine u Svinjarevcima, kao pripadnici paravojnih postrojbi, sudjelujući u oružanim sukobima protiv legalnih tijela Republike Hrvatske, a nakon što je mjesto Svinjarevci okupirano, s ciljem širenja straha među preostalim civilnim stanovnicima, noću došli u kuću u kojoj su stanovali supružnici stari oko sedamdeset godina, pri čemu je jedno od njih bilo teško pokretno uslijed bolesti te ih pucajući iz vatrenog oružja usmrtili i potom izmasakrirali tijela.

Na temelju optužnice Županijskog državnog odvjetništva u Vukovaru okrivljeni M. M. je pravomoćno osuđen na tri godine zatvora. Okrivljeni M. M. je proglašen krivim da je 1. listopada 1991. u Čakovcima, kao pripadnik milicije SAO Krajine, nakon što su JNA i paravojne postrojbe okupirale mjesto, u prostorijama osnovne škole, prilikom ispitivanja, pendrekom tukao privedene civile i prijetio im smrću, a tijekom 1992. i 1993. godine u više navrata u Oroliku privodio jednog civila i tukao ga pri čemu ga je tjerao da liže svoju krv sa poda, prijeteći mu smrću, a tijekom 1992. godine u Svinjarevcima jednom civilu stavio nož pod vrat prijeteći da će ga zaklati, u čemu ga je spriječio drugi pripadnik milicije.

Povodom optužnice od 30. travnja 2003. okrivljeni R. I. je presudom Županijskog suda u Osijeku od 12. veljače 2019. nepravomoćno osuđen na kaznu zatvora u trajanju od osam godina. Teretilo ga se da je tijekom veljače 1992. godine, nakon okupacije mjesta Čakovci od JNA i pridruženih paravojskih postrojbi, kao pripadnik TO Čakovci, odjeven u odoru JNA, protivno odredbama ratnog i humanitarnog prava, došao u kuću jedne civilne ženske osobe, izvadiвши pištolj zaprijetio joj da će je ubiti, a potom joj žicom zavezao ruke, uzeo joj kćerkin zlatni lančić te je, udarivši je prije toga palicom po leđima, silovao.

iv) Ratni zločin u Dalju, Erdutu i Aljmašu

Županijsko državno odvjetništvo u Osijeku je 11. svibnja 2010. podiglo optužnicu protiv okrivljenog E. T. zbog kaznenog djela ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika iz članka 122. OKZRH i ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz članka 120. OKZRH kojom mu se stavlja na teret da je 1. kolovoza 1991. u Dalju, kao zapovjednik 51. motorizirane brigade JNA, tijekom oružane pobune lokalnog srpskog stanovništva te oružanog napada Republike Srbije i JNA na Republiku Hrvatsku, izdao zapovijed podređenim zapovjednicima svojih postrojbi, podređenim pripadnicima Teritorijalne obrane Dalja i Borova Sela i pridruženim dobrovoljcima za napad na mjesto Dalj i izričito naredio da u predstojećem napadu ne smije biti zarobljenih pripadnika policije i ZNG-a, te da je od 1. kolovoza pa do prosinca 1991. godine u Dalju, Erdutu i Aljmašu, kao zapovjednik 51. motorizirane brigade JNA, iako je znao da pripadnici njemu podređenih postrojbi, pripadnici teritorijalne obrane i pridruženi im dobrovoljci u njegovoj zoni odgovornosti nezakonito zatvaraju i zlostavljaju, siluju i ubijaju civilne stanovnike i zarobljene pripadnike Hrvatske vojske i policije, propustio poduzeti mjere da se takva protupravna postupanja suzbiju i počinitelji kazne te je svjesno pristao da njemu podređene postrojbe nastave činiti takve protupravne radnje, pa je uslijed takvog postupanja ubijeno 136 osoba. Veliki broj smrtno stradalih su osobe koje su kao civili ili pripadnici hrvatskih oružanih snaga zarobljeni u Vukovaru nakon 18. studenoga 1991. te su tijekom transporta u logore na području Republike Srbije u prolaznim logorima u Dalju zlostavljani i ubijeni.

U ovom kaznenom predmetu je 5. ožujka 2019. u odnosu na okrivljenog E. T. donijeto rješenje o obustavi kaznenog postupka jer je okrivljenik umro.

v) Ratni zločin u Borovom Selu

Optužnicom Županijskog državnog odvjetništva u Osijeku od 31. prosinca 2012. optužen je okrivljeni R. A. zbog kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog

stanovništva iz članka 120. OKZRH u vezi s člankom 28. OKZRH (zapovjedna odgovornost) da je od 18. do 22. studenoga 1991. u Borovu Selu, u osnovnoj školi „Božidar Maslarić“, nakon dovođenja više stotina zarobljenih civila po okupaciji Vukovara iz „Borovo commerca“ i Borova naselja u školu, kao komandant Štaba teritorijalne obrane Borova Sela, postavio stražu i omogućio da se popišu civili, a potom da se razdvoje po nacionalnoj osnovi tako da su osobe srpske nacionalnosti puštene na slobodu, dok su ostali nezakonito zatvoreni, ispitivani i zlostavljani te iako je bio prisutan i znao da se ne poštuju odredbe međunarodnog prava o postupanju sa zarobljenim civilima, unatoč tome nije ništa poduzeo, pa je zbog takvog njegovog propuštanja ubijeno 38 zarobljenika, a dio svakodnevno fizički i psihički zlostavljan i maltretiran.

U ovom kaznenom predmetu je u odnosu na okrivljenog R. A. 23. ožujka 2016. donesena oslobađajuća presuda, na koju se Županijsko državno odvjetništvo u Osijeku žalilo zbog pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja te je 15. siječnja 2019. Vrhovni sud donio drugostupanjsku presudu kojom se potvrđuje prvostupanjska presuda u odnosu na okrivljenog R. A.

1.3. PRESUDE

i) Ratni zločin u Mikluševcima

Županijsko državno odvjetništvo u Vukovaru je 29. travnja 1996. podiglo optužnicu protiv 35 okrivljenika zbog ratnog zločina u selu Mikluševci, od kojih je 12 okrivljenika pravomoćno osuđeno, dok su dvojica okrivljenika oslobođena, a postupak je prema 21-nom okrivljeniku obustavljen. Okrivljenike se teretilo da su od 4. listopada 1991. do 18. svibnja 1992. u Mikluševcima, Čakovcima i Tompojevcima, posebno nakon što je 8. listopada 1991. JNA s pridruženim paravojnim formacijama okupirala selo Mikluševci, osnovali štab TO Mikluševci, pa kao organi mjesne vlasti i pripadnici TO, protivno međunarodnom ratnom i humanitarnom pravu, civilnom stanovništvu nanosili velike patnje i ozljede tjelesnog integriteta, zastrašivali ih, protuzakonito zatvarali i konačno usmrćivali.

U odnosu na jednog od pravomoćno osuđenih okrivljenika (P. L.) rješenjem Županijskog suda u Vukovaru broj: Kv I-37/19 od 24. travnja 2019. dopuštena je obnova kaznenog postupka. Okrivljenom P. L. je tijekom obnove postupka potvrđena prijašnja presuda te je osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 15 godina.

ii) Ratni zločin u Erdutu

Po optužnici Županijskog državnog odvjetništva u Osijeku od 18. prosinca 2014. nepravomoćno je osuđen okrivljeni Z. V. da je 22. studenoga 1991. u Erdutu, kao pripadnik pararendarstvenog Odjeljenja milicije Erdut, nakon što su po nalogu zapovjednika Odjeljenja milicije u Erdutu B. B., "milicionari" R. I., S. T. i S. Ž. u zgradu milicije nezakonito priveli civile V. M. i Z. M. radi njihovog ispitivanja o pomaganju pripadnicima MUP-a i HV-a nakon borbi u mjestu Dalj od 1. kolovoza 1991., zajedno s B. B. provodio njihovo ispitivanje, pa svaki put kad bi B. B. bio nezadovoljan odgovorima na postavljena pitanja, udarao ih bejzbol palicom, čime je počinio kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz članka 120. OKZRH.

U ovom kaznenom predmetu Vrhovni sud je 4. svibnja 2020. donio odluku kojom se potvrđuju prvostupajnska osuđujuća presuda.

2. AŽURIRANI PODACI U ODNOSU NA KAZNE NE POSTUPKE NA TEMELJU SURADNJE S TUŽILAŠTVOM ZA RATNE ZLOČINE REPUBLIKE SRBIJE

i) Ratni zločin u Sremskoj Mitrovici

Na temelju optužnice Tužilaštva za ratne zločine Republike Srbije protiv okrivljenog M. C. zbog kaznenog djela ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika iz čl. 144. KZSRJ, Viši sud u Beogradu je donio osuđujuću presudu te ga osudio na kaznu zatvora u trajanju od jedne godine i šest mjeseci. Optužnicom ga se teretilo da je 27. veljače 1992., u Prihvatnom centru u KPZ Sremska Mitrovica, gdje su bili smješteni pripadnici rezervnog sastava Zbora narodne garde RH (ZNG), koji su za vrijeme oružanog sukoba na teritoriju Republike Hrvatske zarobljeni 18. studenog 1991. u Vukovaru, tijekom ispitivanja mučio ratne zarobljenike tražeći da priznaju optužbe koje su im stavljene na teret i pruže podatke od vojnog značenja i istovremeno im nanosio povrede tjelesnog integriteta.

ii) Ratni zločin u Lovasu

Na temelju podataka dostavljenih iz Republike Hrvatske, Tužilaštvo za ratne zločine Republike Srbije podiglo je 28. studenog 2007. optužnicu protiv 14 okrivljenika i to neposrednih počinitelja zločina u Lovasu. Okrivljenicima se stavlja na teret da su kao pripadnici lokalne civilno-vojne vlasti, pripadnici Teritorijalne obrane čije jedinice su bile podčinjene 2. proleterskoj gardijskoj motoriziranoj brigadi (2. PGMBR) iz sastava tadašnje JNA i kao pripadnici dobrovoljačke oružane grupe samozvane "Dušan Silni", tijekom listopada i studenog 1991., sudjelovali u napadima bez izbora cilja na Lovas i civilno stanovništvo koje nije sudjelovalo u oružanom sukobu te su 10. listopada 1991. izvršili napad na selo i po ulasku u selo, u narednih nekoliko sati i u nastaloj kaotičnoj situaciji, bez izbora cilja i vojnog opravdanja, nekontrolirano i nasumično otvarali vatru iz pušaka, bacali bombe u dvorišta, na kuće, u podrum i druge prostorije, pojedine od zatečenih civila ubijali u kućama, podrumima i drugim objektima, neke od njih izvodili iz kuća i ubijali na ulicama i drugim mjestima. Posljedica ovakvog postupanja bila je smrt 21-nog civila te uništenje i oštećenje civilnih objekata. Ujedno, po zauzimanju Lovasa su uspostavili novu vlast civilno-vojnog karaktera, nakon čega do polovice studenoga 1991. godine pretežno stanovništvo hrvatske nacionalnosti biva izloženo ponižavajućim, diskriminacijskim mjerama u vidu obaveza da sebe i kuće posebno obilježavaju bijelim tkaninama, odazivanju radnoj obavezi i ograničenom kretanju. Pojedincima iz tri oružane grupe - TO, milicije i dobrovoljačkog sastava "Dušan Silni" po vlastitom su nahođenju naređivali protuzakonita privođenja, zatvaranja i ispitivanja civila, i pritom njihovo mučenje i tjelesno ozljeđivanje, pri čemu je lišeno života najmanje 27-ero civila. Tako je 17. listopada 1991. donesena i javno objavljena obveza okupljanja svih muškaraca starosti od 18 do 65 godina ispred zgrade Zemljoradničke zadruge, a po odazivanju 70 mještana, zatočili su ih u prostor zadruge, naredivši im da cijelu noć sjede nepomično na drvenim klupama, a u jutarnjim satima 18. listopada 1991. pojedini pripadnici oružane grupe "Dušan Silni" surovo su ih fizički mučili i zlostavljali,

udarajući ih kundacima, metalnim šipkama i električnim kablovima. Konačno, 18. listopada 1991. okrivljenici su formirali kolonu od oko 50 zatočenih civila, i uz oružanu pratnju povelili ka izlazu iz sela u pravcu proizvodnog pogona Borovo, na izlazu iz sela na teritorij za koji su sumnjali da je miniran. Vođene civile su postrojili u red, naložili im da se uhvate za ruke i frontalno kreću, razgrćući djetelinu pa kad je jedan od civila pao preko potezne mine, došlo je do istovremenog aktiviranja većeg broja mina, nakon čega je u kaotičnoj situaciji jedan broj pripadnika iz oružane pratnje na bespomoćne civile otvorio puščanu paljbu, uslijed čega je smrtno stradalo 20 vođenih civila.

Presudom Višeg suda u Beogradu od 26. lipnja 2012. optuženici su osuđeni na kazne zatvora u trajanju od četiri do dvadeset godina. U siječnju 2014. Apelacioni sud u Beogradu je ukinuo presudu Višeg suda i predmet vratio tom sudu na ponovno suđenje. Tijekom ponovljenog suđenja postupak je obustavljen zbog smrti u odnosu na pet optuženika, dok je u odnosu na jednog optuženika postupak razdvojen zbog njegove procesne nesposobnosti, zbog čega je Tužilaštvo za ratne zločine Republike Srbije izmijenilo optužnicu te je broj žrtava s prvobitnih 69 smanjen na 28. U lipnju 2019. Viši sud u Beogradu je preostalih osam optuženika ponovno proglasio krivima te im izrekao kazne zatvora u trajanju od četiri do osam godina.